

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 7. De Interpretibus S. Scripturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

§. VII.

De Interpretibus S. Scripturæ.

Cùm inter alia, quæ priori §. ad studium S. Scripturæ requiri dictum est, etiam hoc fuerit, ut quis suo tempore diligenter ad Interpretes S. Scripturæ recurrat, meritò pro conronide hujus Instructionis breviter hoc loco exponendum est, quinam meliores ejusmodi Interpretes censeantur, qui quidem ad duas Classes reduci possunt, videlicet ad SS. Patres, & ad alios, qui in SS. Patrum numero non censentur.

Ex SS. Patribus, (qui, teste Francisco Ribera in præf. in Hagg. n. 8. in hoc sine controversia vincunt alios Scriptores, quòd multò præstantiores habuerant Magistros, & scripturas non tam pro suo ingenio, quàm pro majorum traditione explicabant) placet eos ordine ætatis referre, & quid de iis paulò antè citatus Ribera præf. in Malach. ex suo & aliorum sensu judicaverit, breviter audire.

Origenes, inquit, ubi à fidei regula non discedit, nemo præstantior, nemo acutior, nemo elegantior, de quo meritò dictum est, quod refert Cassiodorus in Instit. divin. lect. Ubi bene, nemo melius. Ubi malè, nemo pejus. Felicitè excogitat, acutè comprobat, aptissimè eloquitur, & paucis verbis thesauros aperit scripturarum. Lectorem tamen requirit prudentem ac sobrium, ut sciat (quemadmodum S. Hieronymus scribit ad Avitum) in eo detestanda esse, quàm plurima, & juxta Sermonem Domini inter Scorpiones & Colubros incedendum.

S. Hilarius grandis est verbis, sapiens sententiis, toto genere gravis.

S. Ambrosius subtilis, brevis, & cum pietate Origenis imitator.

S. Cyrillus in historia magnus nec in Allegoria minor, vix ullum habet in Græcis, cui cedere debeat.

S. Chrysostomus nusquam non ingeniosus & doctus in Epistolis Pauli & alios vicit, & seipsum.

D. Hieronymus, eodem Ribera teste, ubique sui similis, etiam in hoc magnus est, quòd relictis Hæreticis, quibuscum pro domo DEI perpetuum & implacabile bellum gessit, ad

ad mores convertitur, aut Christum in lege, & Prophetis
bis ostendit. Unde hic idem Author præf. in Zachar., in
quæ ad vetus Testamentum pertinent, neminem sive ex
cis, sive ex Latinis ipsi parem esse judicandum existimat,
qui linguas, Hebræam, Chaldaicam, Græcam, Latinam
clare cognoverit, & historiæ omnis peritissimus fuerit.

S. Augustinus ingenii mirabili acumine, & facultate
subtiles & abstrusas explicandi in omnibus præstans, sive
ad Historiam convertat, sive ad Allegoriam, ut Scriba doctus
in regno Cælorum profert de thesauro suo nova & vetera
eruditione in admirationem excitat legentem, subtilitate
rigit, & oscitare non sinit, eloquentiæ suavitate demulcentis
argumentis validis movet, & vehementer stimulat ad
tatem.

S. Isidorus valde etiam utilis, divinarum humanarum
rum cognitione florens, & pietatem ubique spirans.

Ifychius plenus est, & copiosus, & gravis, & Ribera
tentiâ pares habet paucos, Superiorem fortasse neminem.

De S. Gregorio Magno sic scribit idem Author: Equum
ita judico, cum de libris Moralis expositionis Job incidit
mo, nullum habere librum Ecclesiam, præter eos, qui
nitus inspirati sunt, illo doctiorem aut utiliorem. Per
libros inoffenso pede currere licet, nihil timendum,
habet non Catholicum, nihil non eruditum. Ut est
gravis, maturus, religiosus, elegans, doctus, acutus,
quens? quam absconditos sensus eruit, quam utiles,
moribus formandis aptos? Eius libros ut optimos mon
sanctitatis Magistros, & ut locupletissimum Scriptur
promptuarium adeamus, atque ille in hoc genere va
profecisse existimet, cui valde placebit Gregorius. Equ
arbitror, si vel ejus unius libri studiosè legantur, præ
simos inde Scripturæ Expositores, Concionatoresque pro
posse. Iste est, quem ego non solum noctes ac dies leg
iterum, atque iterum revolvi, sed ad verbum etiam
posset, caperem edisci. Eum cum lego, soleo in DEI
& gratiarum actionem excitari, quod talem, tantumque
storem dederit Ecclesiæ.

Ex aliis Scriptoribus, qui in SS. Patrum classe non
sentur, laudantur imprimis Nicolaus Lyranus, qui judic

beræ præfat. in Zach., nunquam videtur prætereundus; est enim dilucidus, brevis, & eruditus.

Alphonsus Tostatus Abulensis Episcopus, ubicunque Commentarii ejus extiterint, avidè legendus est, inquit idem Ribera l. c., suppediat enim copiam rerum mirabilem, quærit plura, quàm ullus unquam quæsierit: colligit dicta multorum, optimè eligit, copiosè tam aliena confutat, quàm sua confirmat, gravis, pius, & acutissimi judicii.

Glossa, quam Ordinariam vocant, valde utilis est, sed quoniam tota ex veterum Patrum scriptis concinnata est, eandem cum illis laudem meretur.

P. Cornelius Cornelii à Lapide Soc. JESU, qui quadraginta annis huic studio se incubuisse scribit, & à triginta annis nihil aliud egisse, integros in S. Scripturam, eosque insignes reliquit Commentarios, Job & Psalmis exceptis.

P. Jacobus Tirinus pariter Commentarium in integram Scripturam, opus, ut Bibliotheca Scriptorum Soc. ait, Calculis Chronologiæ, diligentissimè subductis, & variarum materiarum indicibus illustratum.

P. Joannes Stephanus Menochius quoque brevem explanationem sensus literalis totius S. Scripturæ ex optimis Autoribus per Epitomen collectam edidit.

P. Emmanuel Sa vulgavit notationes in totam S. Scripturam, quibus tum omnes ferè loci difficiles, tum variaz ex Hebræo, Chaldæo, & Græco lectiones mirâ brevitate explicantur, opus concisum quidem, sed magnis laboribus atque defesso studio elaboratum atque perfectum. Item Scho-

la in quatuor Evangelia, brevia quidem, sed erudita, ex selectis Doctorum Sacrorum Sententiis collecta, quam verè Catenulam posses appellare, inquit cit. Bibliotheca.

Quibus addi possunt P. Alphonsus Salmeron in novum Testamentum. P. Sebastiani Barradii Commentaria in Con-

tradiam & Historiam Evangelicam. P. Franciscus Ribera in Prophetas minores Joannis Evangelium, & Epistolam ad Hebræos. P. Nicolaus Serarius in

quatuor libros S. Script. P. Ferdinandus Quirinus de Salazar in Proverbia. P. Didacus de Celada in Judith, & plures alii.

E

TRA-